

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗАПОВЕД

№ РД 09-58/04. 01. 2008 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на първа степен на професионална квалификация за професия **код 622020 ОЗЕЛЕНИТЕЛ**, специалност **код 6220202 ПАРКОВО СТРОИТЕЛСТВО И ОЗЕЛЕНЯВАНЕ** от професионално направление **код 622 ОЗЕЛЕНЯВАНЕ И ЦВЕТАРСТВО** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	622	ОЗЕЛЕНЯВАНЕ И ЦВЕТАРСТВО
Професия	622020	ОЗЕЛЕНИТЕЛ
Специалност	6220202	ПАРКОВО СТРОИТЕЛСТВО И ОЗЕЛЕНЯВАНЕ

Утвърдена със Заповед № РД 09-58/04.01.2008 г.

София, 2008 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика за придобиване на **първа** степен на професионална квалификация по професията **код 622020 Озеленител**, специалност **код 6220202 Парково строителство и озеленяване** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на първа степен по изучаваната професия **Озеленител**, специалност **Парково строителство и озеленяване**. Националната изпитната програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). До утвърждаване на ДООИ по професията настоящата Национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

Държавните изпити по теория и по практика на професията се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията/специалността:**
 - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
 - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията/специалността:**
 - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
 - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
 - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията/специалността.
 - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

Изпитна тема 1: ПОДГОТОВКА НА ТЕРЕНА ЗА ПАРКОУСТРОЯВАНЕ

План-тезис: Видове подготвителни работи. Методи за изваждане на пънове. Машины и инструменти за моделиране на терена - предназначение и устройство. Обработка на почвата – видове обработки. Торене – видове торове и начини на внасяне. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършването на подготвителните работи.

Практико-приложна задача: *Назовете правилата за насипване на почви, при моделиране на терена.*

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава дейностите за подготовка на терена за паркоустрояване.	5
2. Обяснява технологията на изваждане на пънове.	10
3. Назовава необходимите машини и инструменти за моделиране на терена и описва предназначението и устройството им.	10
4. Назовава видовете обработка на почвата и описва технологията им.	15
5. Назовава торовете и обяснява начините на внасянето им.	10
6. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при извършването на подготвителните работи.	5
7. Назовава правилата за насипване на почви, при моделиране на терена.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 2: ИЗГРАЖДАНЕ НА ТРЕВНИ ПЛОЩИ ЧРЕЗ ЗАСЯВАНЕ НА СЕМЕНА

План-тезис: Видове тревни смеси. Технология на затревяване. Машини и инструменти за изграждане на тревни площи – предназначение и устройство. Торове – видове и начини на внасяне. Сезони и време за посев. Грижи след засяване на семената. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при изграждането на тревни площи.

Практико-приложна задача: Назовете най-често използваните тревни заместители в тревните смеси и при подсяване.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава видовете тревни смеси.	5
2. Обяснява технологията на изграждане на тревни площи чрез засяване на семена.	10
3. Назовава машините и инструментите, необходими за целта и обяснява начините за работа с тях.	10
4. Назовава изкуствените торове, използвани преди засяване на тревното семе и описва начините на внасянето им.	10
5. Назовава сезоните, подходящи за засяване на тревни смеси.	5
6. Назовава необходимите грижи след засяване на семената и обяснява начините на извършването им.	10
7. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при изграждането на тревни площи.	5
8. Назовава най-често използваните тревни заместители в тревните смеси и при подсяване.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 3: ИЗГРАЖДАНЕ НА ТРЕВНИ ПЛОЩИ ЧРЕЗ ЗАЧИМЯВАНЕ

План-тезис: Добиване и транспорт на чимовете. Подготовка на терена за зачимяване. Подреждане на чимовете. Инструменти видове и предназначение. Сезони и време. Грижи след поставянето на чимовете. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при изграждането на тревни площи.

Практико-приложна задача: Назовете чимови стопанства във вашия район.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Описва технологията и техниката на добиване на чимове и опаковането им за транспорт.	10
2. Описва технологията за подготовка на терена за зачимяване.	10
3. Описва технологията и техниката за подреждане на чимове на терена.	10
4. Назовава необходимите инструменти.	5
5. Назовава сезоните и времето, подходящи за зачимяване.	5
6. Описва необходимите грижи след зачимяване.	10
7. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при изграждането на тревни площи.	5
8. Назовава най-близките чимови стопанства в района.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 4: ПОДДЪРЖАНЕ НА ТРЕВНИТЕ ПЛОЩИ

План-тезис: Видове грижи за тревните площи. Технология и техниката на грижите за тревните площи. Сезони и време. Машини и инструменти – предназначение и устройство. Торове и торене - видове и начини. Препарати за растителна защита. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при използването на препарати за растителна защита.

Практико-приложна задача: Назовете какво е необходимо да се извърши преди да започнем да косим тревните площи.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава видовете грижи за поддържане на тревните площи.	5
2. Описва технологията и техниката на поддържане на тревните площи.	10
3. Назовава сезоните и периодичността за всяка грижа и времето за извършването им.	5
4. Назовава машините и инструментите, използвани за целта и описва начинът за работа с тях.	10
5. Назовава подходящите торове и описва технологията и начинът на внасянето им.	10
6. Назовава препарати за растителна защита и описва начинът на внасянето им.	10
7. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при използването на препарати за растителна защита.	5
8. Назовава необходимите операции преди коситба на тревните площи.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 5: ЗАСАЖДАНЕ НА ДЪРВЕТА С ОПАДЛИВИ ЛИСТА ЕДИНИЧНО, В ГРУПИ, РЕДОВО И В МАСИВИ

План-тезис: Дендрологична характеристика на видовете от р.Tilia и р.Catalpa. Технология и техника на засаждане. Необходими материали, инструменти и пособия за засаждане на дървета. Сезони, време и гъстота на засаждане. Следпосадъчни грижи. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при засаждането на дървета.

Практико-приложна задача: Назовете правилата за депониране на почвите, при изкоп на посадъчни места.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Описва видовете от р.Tilia и р.Catalpa.	10
2. Назовава видовете стандартни дървесни фиданки с опадливи листа в парковото строителство.	10
3. Описва последователността от операции при единично, групово и алеино засаждане на дървесни фиданки с опадливи листа и начина на извършване, като назовава и необходимите материали, инструменти и пособия.	15
4. Назовава сезоните и времето за засаждане на дървесни фиданки с опадливи листа.	5
5. Назовава следпосадъчните грижи и описва начините за извършването им, периодичност и необходими количества материали.	10
6. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при засаждането на дървета.	5
7. Назовава правилата за депониране на почвите, при изкоп на посадъчни места.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 6: ЗАСАЖДАНЕ НА ИГЛОЛИСТНИ ДЪРВЕТА ЕДИНИЧНО, В ГРУПИ, РЕДОВО И В МАСИВИ

План-тезис: Дендрологична характеристика на видовете от р.Abies и р.Chamaecyparis. Технология и техника на засаждане. Необходими материали, инструменти и пособия. Сезони, време и гъстота на засаждане. Следпосадъчни грижи. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при засаждането на дървета.

Практико-приложна задача: Назовете правилата за депониране на почвите, при изкоп на посадъчни места.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Описва видовете от р.Abies и р.Chamaecyparis.	10
2. Назовава видовете стандартни дървесни иглолистни фиданки в парковото строителство.	10
3. Описва последователността от операции при единично, групово и алеино засаждане на дървесни иглолистни фиданки и начина на извършване, като назовава необходимите материали, инструменти и пособия.	15
4. Назовава сезоните и времето за засаждане на дървесни иглолистни фиданки.	5
5. Назовава следпосадъчните грижи и описва начините за извършването им, периодичност и необходими количества материали.	10
6. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при засаждането на дървета.	5
7. Назовава правилата за депониране на почвите, при изкоп на посадъчни места.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 7: ЗАСАЖДАНЕ НА ХРАСТИ В ГРУПИ И ЖИВИ ПЛЕТОВЕ

План-тезис: Дендрологична характеристика на видовете от *p.Ligustrum* и *p.Thuja*. Технология и техника на засаждане. Необходими материали, инструменти и пособия. Сезони, време и гъстота на засаждане. Следпосадъчни грижи. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при засаждането на храсти.

Практико-приложна задача: Назовете някои често използвани видове храсти за изграждане на живи плетове.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Описва видовете от <i>p.Ligustrum</i> и <i>p.Thuja</i> .	15
2. Назовава видовете стандартни при храстовидните фиданки в парковото строителство.	10
3. Описва последователността от операции при засаждане на храсти в групи и живи плетове и начина на извършване, като назовава и необходимите материали, инструменти и пособия.	10
4. Назовава сезоните и времето за засаждане на дървесни иглолистни фиданки.	5
5. Назовава следпосадъчните грижи и описва начините за извършването им, периодичност и необходими количества материали.	10
6. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при засаждането на храсти.	5
7. Назовава някои често използвани видове храсти за изграждане на живи плетове.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 8: СКАЛНИ КЪТОВЕ

План-тезис: Технология и начин на изграждане на скални кътове. Необходими материали, инструменти и пособия. Изграждане на посадъчни места в скалните кътове. Дендрологична характеристика на *p.Hypericum* и *p.Potentilla*. Поддържане и ремонт на скалните кътове. Грижи за растенията в скалните кътове. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при изграждането на скални кътове.

Практико-приложна задача: Назовете къде в страната се добива мидест варовик, използван за изграждане на скални кътове.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Описва технологията и начина на изграждане на скални кътове.	10
2. Назовава необходими материали, инструменти и пособия за целта.	5
3. Описва особеностите на изграждане и пълнеж със субстрат на посадъчните места в скалните кътове.	10
4. Описва видовете от <i>p.Hypericum</i> и <i>p.Potentilla</i> .	10
5. Описва операциите по поддържане и ремонт на скалните кътове.	5
6. Описва грижите за растенията в скалните кътове.	10
7. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при изграждането на скални кътове.	5
8. Посочва къде в страната се добива мидест варовик, използван за изграждане на скални кътове.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 9: ПОДДРЪЖКА НА ПАРКОВАТА РАСТИТЕЛНОСТ. ГРИЖИ ЗА КОРОНИТЕ НА ДЪРВЕСНИТЕ И ХАРСТОВИ РАСТЕНИЯ. РЕЗИТБИ.

План-тезис: Видове грижи за короните на дърветата и храстите. Видове резитби. Технологии и техника на резитбите при декоративните дървета и храсти. Машины, инструменти и пособия – предназначени и видове. Сезони и време. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършването на дейности по поддръжка на парковата растителност.

Практико-приложна задача: Назовете материалите, използвани за запечатване на отрезите при резитбата на дебели клони на дърветата.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава основните операции за поддържане на короните на дърветата и храстите.	10
2. Назовава и описва видовете резитби.	5
3. Описва технологията и начинът на работа при резитба за формиране на короните.	10
4. Описва технологията и начинът на работа при резитба за поддържане на короните.	10
5. Описва технологията и начинът на работа при санитарна резитба.	5
6. Назовава сезоните и времето за извършване на различните видове резитби.	5
7. Назовава необходимите машини, инструменти, материали и пособия, използвани при резитба.	5
8. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при поддръжката на парковата растителност.	5
9. Назовава материалите, използвани за запечатване на отрезите при резитбата на дебели клони на дърветата.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 10: ПОДДРЪЖКА НА ДЕКОРАТИВНАТА ДЪРВЕСНА РАСТИТЕЛНОСТ. ГРИЖИ ЗА КОРЕНОВАТА СИСТЕМА.

План-тезис: Видове грижи за кореновата система на декоративната дървесна растителност. Техника и технология на поддържане на кореновата система при декоративните дървета и храсти. Сезони и време. Материали, инструменти и пособия предназначение и видове. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършването на дейности по поддръжка на парковата растителност.

Практико-приложна задача: Назовете начините за поливане на дървесната и храстова растителност.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава основните грижи за кореновата система на декоративната дървесна растителност.	10
2. Описва технологията и техниката на основните операции за поддържане на кореновата система на декоративната дървесна растителност.	10
3. Назовава сезоните и времето на извършването им.	10
4. Описва материалите, инструментите, машините и пособията, използвани за целта.	10
5. Описва начина на работа с автоматизирани поливни системи.	10
6. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при поддръжката на парковата растителност.	5
7. Назовава начините за поливане на дървесната и храстова растителност.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 11: ЗАЗИМЯВАНЕ И ОТЗИМЯВАНЕ НА ДЕКОРАТИВНИТЕ РАСТЕНИЯ

План-тезис: Необходимост от зазимяване на растенията. Зазимяване на дървета, храсти, лиани, цветя и тревни площи. Сезони и време за зазимяване и отзимяване на парковата растителност. Материали и инвентар. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършването на дейности при поддръжка на парковата растителност.

Практико-приложна задача: *Посочете има ли необходимост от зазимяване и отзимяване на растенията във вашия регион.*

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Обяснява необходимостта от зазимяване и отзимяване на парковата растителност у нас.	5
2. Описва технологията за зазимяване на дървесните растения.	5
3. Описва технологията за зазимяване на храстите.	5
4. Описва технологията за зазимяване на лиани.	5
5. Описва технологията за зазимяване на цветя.	10
6. Описва технологията за зазимяване на тревните площи.	10
7. Назовава сезоните и времето за зазимяване и отзимяване на парковата декоративна растителност.	5
8. Назовава необходимите материали и инструменти.	5
9. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при поддръжката на парковата растителност.	5
10. Посочва има ли необходимост от зазимяване и отзимяване на растенията в съответния регион.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 12: ЦВЕТА ЗА ЛЯТНО ЗАЦВЕТАВАНЕ

План-тезис: Значение и приложение на цветята за лятно зацветяване. Време за засаждане. Видове цветни групи. Материали и инвентар, предназначение и устройство. Поддържане на цветните фигури. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършването на дейности при зацветяването.

Практико-приложна задача: *Назовете най-често използвани цветя за летни зацветявания.*

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Обяснява значението и приложението на цветята за лятно зацветяване.	5
2. Посочва времето за засаждане на летните цветя.	5
3. Изброява видовете цветни групи.	5
4. Описва операциите по подготовка на почвата за засаждане с летни цветя.	10
5. Описва технологията и начините на засаждане на цветя в групи и килимни фигури.	10
6. Изброява манипулациите при поддържането на цветята през летния сезон.	10
7. Назовава необходимите материали, инструменти и пособия за създаване и поддържане на цветни фигури.	5
8. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	5
9. Назовава най-често използвани цветя за летни зацветявания.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 13: ЗАЦВЕТЯВАНЕ С МНОГОГОДИШНИ ЦВЕТА

План-тезис: Значение и приложение на многогодишните цветя в парка. Видове цветни групи. Технология и техника на засаждане на многогодишните цветя в зелените площи. Сезони и време за засаждане на многогодишни цветя. Описание на многогодишни зимоустойчиви видове, подходящи за открити площи. Поддържане на цветни групи от многогодишни цветя. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършването на дейности при зацветяването.

Практико-приложна задача: Назовете най-често използвани многогодишни цветя.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Обяснява значението и приложението на многогодишните цветя.	5
2. Изброява видовете цветни групи от многогодишна цветна растителност.	5
3. Описва технологията и техниката за подготовка на почвата за засаждане с многогодишни цветя.	10
4. Описва технологията и техниката за засаждане с многогодишни цветя.	10
5. Изброява най-често използваните многогодишни цветни видове при нашите климатични условия и описва по-важните им особености – височина, листа, цветове, екологични изисквания.	10
6. Назовава сезоните и времето за засаждане с многогодишни цветя.	5
7. Изброява мероприятията по поддържането на групите от многогодишна цветна растителност.	5
8. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	5
9. Назовава най-често използвани многогодишни цветя.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 14: СЕМЕННО ПРОИЗВОДСТВО НА ДЪРВЕСНО ХРАСТОВА РАСТИТЕЛНОСТ

План-тезис: Методи за семенно размножаване. Инвентар – предназначение и видове. Изисквания към почвения субстрат. Технология на засяване: в сандъчета, на открито, в парник. Следпосевни грижи (поливане, температура за оранжерийни условия). Грижи за разсадите (плевене, подрязване). Пикиране. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и техника на безопасност при извършването на дейностите.

Практико-приложна задача: Опишете технологията на добиване на семена от костилкови плодове.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава методите за семенно размножаване.	5
2. Описва изискванията към почвения субстрат.	10
3. Описва технологията на засяване.	10
4. Описва необходимите следпосевни грижи и параметрите на средата (за оранжерийни условия) и грижите за разсадите.	15
5. Описва технологията на пикиране.	5
6. Назовава инвентара.	5
7. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	5
8. Описва технологията на добиване на семена от костилкови плодове.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 15: ПРОИЗВОДСТВО НА ДЕКОРАТИВЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ПО ВЕГЕТАТИВЕН НАЧИН

План-тезис: Същност на вегетативното размножаване. Видове методи за вегетативно размножаване на растения. Технология на производство на декоративен посадъчен материал чрез коренови, стъблени резници, разделяне, отводки, присаждане. Сезони и време. Инвентар – предназначение и видове. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и техника на безопасност при извършването на дейностите.

Практико-приложна задача: Посочете правилата за изработване на резник от източна туя.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира методът – вегетативно размножаване на растенията.	10
2. Изброява методите за вегетативно размножаване на дървета и храсти – резници: коренови, стъблени – разделяне, чрез отводки, присаждане.	15
3. Описва технологията на вегетативното размножаване на дървета и храсти.	15
4. Назовава подходящите сезони и времето.	5
5. Назовава необходимите инструменти и материали.	5
6. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	5
7. Посочва правилата за изработване на резник от източна туя.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 16: ЗАЦВЕТЯВАНЕ С ДВУГОДИШНИ И ЛУКОВИЧНИ ЦВЕТА

План-тезис: Значение и приложение на двугодишните и луковичните цветя в парка. Видове цветни групи. Технология и техника на засаждане на двугодишни и луковични цветя в зелените площи. Сезони и време за засаждане на двугодишни и луковични цветя. Описание на двугодишни и луковични цветя - особености. Поддържане на цветни групи от двугодишни и луковични цветя. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и техника на безопасност при извършването на дейностите.

Практико-приложна задача: Назовете имената на често използвани луковични цветя.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава значението и приложението на двугодишните и луковичните цветя.	5
2. Изброява видовете цветни групи от двугодишни и луковични цветя.	5
3. Описва технологията и техниката за засаждане с двугодишни и луковични цветя.	15
5. Изброява най-често използваните двугодишни и луковични цветни видове при нашите климатични условия и описва по-важните им особености – височина, листа, цветове, екологични изисквания.	15
6. Назовава сезоните и времето за засаждане с двугодишни и луковични цветя.	5
7. Изброява мероприятията по поддържането на групите от двугодишни и луковични цветя.	5
8. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	5
9. Назовава имената на често използвани луковични цветя.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 17: УСТРОЙСТВО НА ДЕКОРАТИВЕН РАЗСАДНИК

План-тезис: Отдели в декоративния разсадник – видове, функции и параметри. Системи за напояване. Производствени, административни и помощни сгради. Машини и инвентар – предназначение, видове и начин на съхранение. Режим на работа и условия за съхранение на семена, торове и препарати за растителна защита. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и техника на безопасност при извършването на дейностите в декоративния разсадник.

Практико-приложна задача: *Посочете някои декоративни разсадници във вашия регион.*

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава видовете отдели, от които се състои декоративния разсадник и техните функции и параметри.	10
3. Назовава видовете системи за напояване, използвани в декоративния разсадник и начините на работа с тях.	5
4. Назовава видовете производствени, административни и помощни сгради в декоративния разсадник и описва техните функции и параметри.	10
5. Назовава най-често използваните машини в декоративните разсадници и начина на съхранение.	10
6. Описва условията за съхранение на семена, торове и препарати за растителна защита в декоративния разсадник.	10
7. Описва условията за съхранение на препарати за растителна защита в декоративен разсадник.	5
8. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	5
9. Посочва някои декоративни разсадници в съответния регион.	5
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 18: ПОДДЪРЖАНЕ И РЕМОНТ НА НАСТИЛКИТЕ В ПАРКА

План-тезис: Видове декоративни настилки в парка. Поддържане на декоративните настилки. Ремонт на декоративните настилки – начини и технология. Материали и инвентар – предназначение, видове и съхранение. Сезони и време. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и техника на безопасност при поддържането и ремонта на настилките в парка.

Практико-приложна задача: *Посочете видовете настилки, използвани при детските площадки.*

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Описва видовете декоративни настилки в парка.	10
2. Описва операциите по поддържане на декоративните настилки.	10
3. Описва технологията и начините за ремонтиране на декоративните настилки.	10
4. Назовава необходимите материали и инструменти за ремонт.	10
5. Назовава сезоните за ремонт и поддържане на настилките в парка.	10
6. Назовава изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	5
7. Посочва видовете настилки, използвани при детските площадки.	5
Общ брой точки:	60

Комисията по оценяване на писмените работи по теория определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретния брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.

Чрез държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на първа степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика се състои в извършване на технологични операции по размножаване на растенията, монтиране на парковоархитектурни съоръжения, провеждане на мероприятие по растителна защита и др.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита- дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се съставят в училището. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с едно повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерна тема

Изготвяне на зелени резници:

- *Да се изработи зелен стъблен резник;*
- *Да се подготви примерен субстрат за вкореняване на зелени стъблени резници;*
- *Да се подготви сандъче със субстрат за вкореняване на зелени стъблени резници;*
- *Изготвените резници да се заложат в сандъче за вкореняване;*
- *Да се полее;*
- *Да се засенчи и постави под стъкло покритие (ако е необходимо);*
- *Да се обозначи с етикет.*

2. Критерии за оценяване.

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва критерии за оценяване и съответните показатели. Посочва се максималният брой точки - 60, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Могат да се използват следните примерни критерии:

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Макси мален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. <i>Забележка: Този критерий няма количествено изразжение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	<ul style="list-style-type: none"> - избира и използва правилно лични предпазни средства; - правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин; - разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция; - описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място. 	ДА/НЕ
2.	Ефективна организация на работното място.	<ul style="list-style-type: none"> - подрежда инструментите, пособията и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологията; - целесъобразно употребява материалите; - работи с равномерен темп за определено време; 	
3.	Спазване изискванията на нормативните документи.	<ul style="list-style-type: none"> - обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица; - спазва изискванията на нормативните документи, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства); 	
4.	Правилен подбор на материали и инструменти съобразно конкретното задание.	<ul style="list-style-type: none"> - преценява типа и вида на необходимите материали, детайли и инструменти необходими за изпитното задание; - правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали, детайли и инструменти; 	
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	<ul style="list-style-type: none"> - спазва технологичната последователност в процеса на работа 	
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	<ul style="list-style-type: none"> - всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология; - крайното изделие съответства на зададените технически параметри; - изпълнява задачата в поставения срок; 	
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	<ul style="list-style-type: none"> - осъществява операционен контрол – при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности; - контролира техническите показатели; - оценява резултатите, взема решения, отстранява грешките; - прави оптимален разчет на времето на изпитното задание; 	
8.	Защита на практическото задание.	<ul style="list-style-type: none"> - може да представи и обоснове приетия вариант на изпълнение на практическото задание; - демонстрира добра техника на презентиране; 	

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Системата на оценяване е точкова. Формулата за преминаване от точкова в оценка с качествен и количествен показател се определя, съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Максималният брой точки за всяка изпитна тема и всяко изпитно задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

(записва се с качествен и количествен показател)

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Папазова, Г. Цветарство. София. Земиздат. 1964.
2. Вакарелов, И. Св. Ганчева. Декоративна дендрология. София. Матком. 2005.
3. Колева, П. и др. Справочник по парково строителство. София. Земиздат. 1989.
4. Коемджиева, М. Б. Бузов. Горски култури. София. Земиздат. 1991.
5. Николова Н. Цветарство Дионис. София. 1999.
6. Щилянова Ел. Цветарство. Дионис. София. 2001.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

ланд.арх.Деница Русева – Професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване „Н.Хайтов”, гр. Варна

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА**

.....
(код на професията/специалността) (пълно и точно наименование на професията/специалността)

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:
(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис:
.....
.....

Приложна задача:

Описание на дидактическите материали:
.....

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА**

.....
(код на професията/специалността) (пълно и точно наименование на професията/специалността)

И н д и в и д у а л н о п р а к т и ч е с к о з а д а н и е №.....

На ученика
(трите имена на ученика)

отклас,
начална дата на изпита: начален час:
крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се
(вписва се темата на изпитното задание)

.....
2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

УЧЕНИК.....
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището)